

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo-//nis Episcopi Hal-//berstattensis De
Chri//stianarum rerum memoria li-//bri decem**

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1531

VD16 H 224

Liber V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29805

HAYMO DE CHRISTIA.

cipuus & valde vtilis cōprobat. Per idem tēpus pullu-
lāt innumere hereses, & p̄cipue apud Mesopotamiā.
Quibus fortit̄ obstat disertissimis disputatiōibus suis
Bardefanes quidā, potens in verbo & doctrina, & ve-
hemens dialecticus, & libros scribit maxime aduer-
sus Martionē. Quos propria lingua, hoc est Syra, cō-
positos, discipuli eius in Græcum vertere sermonem.
Sother sedit annis viij. quo tempore etiam Roma-
næ ecclesię Sother episcopus pius & clemens circa fra-
tres & sanctus, indigentibus quæ corporalis vsus ex-
petebat, large impartiens, viuendi finem facit, & nos
hic quarti voluminis finem faciamus.

SD HAYMONIS

EPISCOPI HALBERSTAT.

liber V. Cap. .I.

Gitur Sotheri episcopo xij. ab a-
postolis, succedit Eleuterius, xvij.
anno imperij M. Antonini Veri.
Quo in tempore per multas Ro-
mani orbis prouincias, ex accla-
matione vulgi & seditiōe aduer-
sum nostros, dirissimæ persecuti-
ones concitantur, ita vt martyrum multa milia per
singula loca fiant.

DE EPISTOLA LVGDVNEN- SIS ECCLESIAE.

Caput II.

RERVM MEMO. LIB. V.

TVnc serui Christi habitantes Lugdunum, Viennam, nobilissimas Galliae vrbes, grauissimis tribulationibus affliguntur, quibus, vt breuiter & raptim per omnia persecutionum genera concludamus, totis viribus congressus est inimicus. Et primo quidem domorum eis prohibetur habitatio: tum deinde vsus balnearum, post etiam processus ad publicum. ad vltimum vero tam publicus quam priuatus locus, sic denique iniuria affecti clauduntur, verberantur, lapidantur, & excruciantur, adeo vt singulas cruciatus species nemo possit exponere. Sed sustinent aequanimiter sancti, vt stabiles Christi columnae, nec solum iam ferunt impetus, sed vltro etiam expetunt. Quidam autem infirmiores subeundis inualidi, peccatis suis forsitan exigentibus, labuntur, ferme decem. Qui lapsu suo luctum ingentem relinquunt ecclesiae, quae de lapsibus nostrorum magis quam de tormentis tristatur. Tunc aduersus nostros, diabolo instigante, noua & capitalia mendacia plebs infidelium commentatur. Et comprehensis quibusdam seruis paganis Christianorum, extorquet ab eis tormentorum metu, quod & Christiani filios suos comedant, & matribus & sororibus abutantur. Hinc apud omnes Christiani execrationi habentur, praesertim apud eos, qui clementius aduersus eos agebant. Inter quos sanctus quidam diaconus, nomine Viennensis, & Blandina, nobilis foemina, & Photinus venerabilis Lugdunensis episcopus cum iam nonagenaria esset aetate, & praeter languorem & senium magis deferretur ad tribunalia quam duceretur, solunt martyrio, sicut gesta eorum habent. Patitur & cum eis

HAYMO DE CHRISTIA.

Attalus quidam, cuius inter tormenta nobilis vox illa fuit, cum assarentur carnes eius, & nidor adustę carnis perferiretur, Hoc est, inquit, homines comedere, quod vos facitis. Neque nos homines comedimus, neq; aliud quid mali agimus. Interrogatus quod nomen habet deus, eleganter respondit: Qui plures sunt, nominibus distinguuntur: qui vnus est, non indiget.

ITEM EX epistola Lugdunensi.

Caput III.

Tanta autem beatorum martyrum humanitas erat & humilitas, vt frequenter martyres facti, post bestias, post ignes & laminas nullatenus paterentur se a martyrio appellari, vel in sermone, vel in epistola fratrum. & si quis hæc fecisset, durius increpabant, dicentes, qd hæc appellatio soli Christo debeatur, vel certe his, qui post bonam confessionem discedere de hac vita, & pergere ad deum meruerunt. Nos autem humiles & egeni, aiebant, optamus vt ipsa saltem in nobis confessio tuta permaneat. Tanta ergo erat in eis humilitas, vt cum rebus ipsis martyres essent, nominis tamen iactantiam fugerent. Inter fratres humiles, inter persecutores elati. Accusabant neminem, soluebant cunctos, ligabant erga nullum, orabant, p persecutoribus suis, vtentes verbis sancti Stephani martyri, sdicentis: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et per nimiam charitatem quam habebant in Christo Iesu, & his qui lapsi fuerant, totis miserationum visceribus inhærebant, omnipotenti deo effundentes pro eis flumina lachrymarum. Nec sibi gratum iter dicebant eundi ad deum, si pars membrorum suorum de eo

RERVM MEMO. LIB. V.

desijs rapta à diabolo diriperetur. Hæc ergo quæ ex tantorū autoritate virorum descendūt, dicta sunt, ppter eos & contra eos, qui tumidi & elati aduersum fratres ferūtur: & si qui forte titubauerint, viscera miserationū Christi putant ab eis penitus excludenda.

DE IRENAEO viro illustri.

Caput III.

Igitur Photino Lugdunensi episcopo cum cæteris martyribus coronato, Irenæus Polycarpi auditor in pueritia sacerdotio ei⁹ succedit. Hic multos scribit libros, & præclara ingenij sui monumenta reliquit, inter multa & innumera sua opuscula quoddam de Lxx. interpretibus elegans miraculum narrat.

DE LXX. Interpretibus.

Caput V.

Ptolemæus (inquit) Lagi filius, volēs bibliothecę suæ, quam apud Alexādriam ex omnium Græcorū voluminibus cōstruebat, maiorem gloriā q̄rere, petit etiam ab Hierosolymis, vt eorū Hebræas scripturas in Græcā linguā interpretatas, acciperet. At illi (quippe subiecti erant Macedonibus) electos & in scripturis sanctis in vtraq; lingua peritissimos viros Lxx. presbyteros miserunt ad Ptolemæum. In quo tamen volūtas dei & cōsiliū gerebatur. tunc ille singulorum volens accipere documēta, & verēs ne forte per interpretationem occultarēt insertam diuinis voluminibus veritatem, singulos à se inuicē separat, & eadē seorsum positos interpretari iubet, eundem que interpretandi ordinem in singulis voluminibus obseruari. Quosq; in vnum cursum coram se reuo-

HAYMO DE CHRISTIA.

care, & cōferre adinuicē q̄ singuli interpretati, iubet. Et nūc vere deus glorificat, & scriptura sancta, q̄ vere diuina sit, agnoscit. Omnes em̄ de eadē iisdē verbis, iisdēq; nominibus interpretati sunt, ab initio vsq; ad finē, ita vt & ipsi qui aderant, gentiles agnoscerent, quod Dei nutu tunc scripturæ interpretatæ sunt. Nec mirū cum Hēsdram sacerdotem inspirauerat deus ad reparationem Hebræorum voluminum, sub captiuitate Nabugodonosor regis corruptorum.

HAYMO. CAP. VI.

Hoc Irenæi testimonium ad reuerentiam diuinarum scripturarum posuimus, licet quibusdā ecclesiasticis viris videatur Apocryphum, pro eo maxime, quod Iosephus scriptor Hebræorum nihil tale affirmat, sed in vna eadēque Basilica scribit eos pariter contulisse. Quod & beatus Hieronymus in præfatione Pentateuchi cōtestatur. Sed iam ad narrationis ordinem reuertamur.

DE MIRACVLO FACTO A

Christianis in exercitu Christiano-
norum. Cap. VII

Igitur Antonini temporibus quibus tot mala illata esse referuntur, Marcus Aurelius frater eius bella infert Sarmatis ac Germanis, cuius exercitus dum siti periclitatur, quidam milites Christiani qui aderāt, supplicat: quorum supplicationibus & pluuia large de cælo perfusa, reficit exercitū, & fulmina crebro coruscantia fugant eminus hostes. Narrant & hoc gentium historiæ, sed quod hoc à nostris impetratum est, subricendo dissimulant.

RERVM MEMO. LIB. V.
ANTONINVS REGNAVIT

xix. annis. Cap. VIII.

INterea moritur Antoninus, Commodus succedit imperio. Tunc Iulianus apud Alexandriam suscipit sacerdotium. Tunc Pantæus Stoicus ibidem ecclesiasticæ scholæ rector in disputatione dogmatis nostri disertissimus habetur. Qui fidei calore succensus, vsq; ad Indiam citeriorem prædicat verbum dei. In cuius diuinæ eruditionis schola Clemens Alexandrinus maxime effloruit. Tunc Narcissus præsidens ecclesiæ Hierosolymor; celebris habetur, præclarus fide & opere signorum. De quo fertur inter vniuersa eius miracula, quod miro & inaudito genere virtutis aquam in oleum cõuertit, quãdo forte in solenni die vigiliarum Paschæ oleum deesset luminaribus. Per idem tempus hostis generis humani nihil vnquã oriãgerens, diuersas & varias hæreses per singula quæq; loca suscitãt, in quibus maximum sui generis serpente[m] apud Asiam, Phrygiãq; producit, Mōtanum. Qui se paraclerum nominat, & mulieres quasdã secũ, Maximillam scilicet & Priscam, prophetissas esse velut ex sua inspiratione confingit. Hic impie docet nuptias solui, & ieiuniorum leges primus imponit. Hic Pepusam & Thymium oppida Phrygiæ Hierusalem appellat, atq; in hæc omnes congregandos decernit. Hic exactores pecuniæ statuit, & sub nomine oblati onum, munera artificiosius accipit. Hic salaria præstat prædicantibus verbum suum, vt per hoc vincti enixius eius doctrinæ præbeant operam. Sed tradit, quod tandem ipse & mulieres suæ, ipso demone quo

D

HAYMO DE CHRISTIA.

Inspirabantur agente, diuersis temporibus laqueo vltam finierunt, exemplo Indę proditoris. Sub hoc tempore etiam in vrbe Roma, regula ecclesiasticę traditionis vexatur per Blastum & Florinum schismaticos. Sed fuere tunc per dei gratiã viri fidei & virtutis, qui tam prædictas hereses quàm schismaticos destruxere, scribentes aduersus hæc libros vel epistolas, vt Irenæus, Melitides, Serapiõ, Apollonius, & Apollinaris, & multi alij.

QVÆSTIO oborta de Paschali tempore. Caput IX.

INterea præsentibus ecclesię egregijs sacerdotibus sub principe Cõmodo, Viçtor apud Romã, Demetrio apud Alexandriã, Serapione apud Antiochiã, apud Cæsareã Palestinę Theophilo, & Narcisso Hierosolymis, apud Ephesum vero Policrate, q̃stio nõ minima exoritur in prouincijs Asię, veluti ex antiqua eorũ obseruatione descẽdens, qđ quartadecima luna putarent omni tpe Pascha obseruandũ, quando scilicet Iudęis præcipit agnus immolari, velut necessario cõfirmantes in quacunq; die septimanę xiiii. luna venisset, solui debere ieiunium, cum talis consuetudo in alijs prouincijs nunq̃ obseruata fuisset vel ecclesijs. Ob quam causam cõuentus episcoporũ & concilia cõuocantur, tam apud Cæsariam Palestinę, quàm apud Romã, altercantibus Viçtore Romano põtifice, ceterisq; occidentalibus episcopis contra Asianos, & dicentibus, quòd nõ liceat aliquãdo, nisi in die dñica, in qua dñs surrexit, dominicũ Paschę celebrare mysteriũ, & in hac sola soluendum esse ieiunium.

RERVM MEMO. LIB. V.

RATIO Polycratys, cur velit Pascha

xiiij. luna obseruari.

Cap. X.

Affirmantibus è contra Asianis & maxime Polycrate Ephesiorum episcopo, qui in eos primatum agere videbatur, quod ab illo intemperate die Paschæ, in qua secundum euangelium etiam ipse dominus suum Pascha celebrauit, nihil licet addere vel subtrahere, vt ultra xiiij. diem vel infra celebraretur, prætentibus etiam antiquum morem & maiorum traditionem, & dicentibus, quia Philippus euangelista, qui cum suis filiabus dormit in Asia, & Iohannes apostolus, qui supra pectus domini in cæna recubuit, necnon & Polycarpus discipulus eius obserauerunt. Tandem autem inspiratione diuina plurimis in vnum cõcordantibus, & sanioris fidei & scientiæ episcopis, promulgatum est solenne decretum à Victore Romano pontifice de Pasche concordia, & subscriptibus venerabilibus episcopis Narcisso Hierosolymitano, Theophilo Cæsariensi, Irenæo Lugdunensi, cum cæteris episcopis Galliarum, & confirmantibus quod in dominica die resurrectionis Christi mysterium Paschæ debeat omnimode celebrari.

HAYMO.

Caput XI.

Mhi autem viderur Romanã ecclesiam prudenti cõsilio & saniore sententia hoc potius elegisse ne Iudaizare videremur, & Mosaicũ ad huc vel figuratiuũ Pascha obseruare, si sp xiiij. luna so-

D ij

HAYMO DE CHRISTIA.

lennitatem Pasche celebremus. Vnde quia finito veteri & typico nouum Pascha Christus instituit, & p
esu agni typici tradidit immaculati sui corporis & san
guinis mysterium, recte sicut agnum typicum non
sumimus, sic iam figuram negligimus, cum rem tene
mus. Itaque & illam xiiii. diei obseruantiam cum Iudae
is non facimus, sed die resurrectionis domini nouum
potius nostrum Pascha celebramus. Quia cum Pa
scha transitus interpretetur, & nostrum transitum
vel de vitiis ad virtutem, vel de morte ad vitam signi
ficet, recte & vere transitus noster, qui a passione do
mini incipit, cum dominus resurgit perficitur, & ideo
tunc potius Pascha celebramus. Nihil enim nobis Chri
stum mori profuit, nisi & resurgere profuisset. Sunt
& aliae forsan patrum rationes, quas diligens & stu
diosus lector alicubi poterit reperire. Sed iam
ad narrationis ordinem reuertentes,
pensemus hic aliquantulum, vt
postmodum recreati sex
tum volumen expe
diamus.

AD HAYMONIS

EPISCOPI HALBERSTAT-

ensis liber VI,

Caput .I.